

De Australische Koningsparkiet (*Alisterus s. scapularis*)

Van de koningsparkieten zijn drie soorten, met elk weer één of meerdere ondersoorten, bekend. Onder de vogelliefhebbers in Europa is de Australische Koningsparkiet (1 ondersoort) het meest aanwezig. De Groenvleugel Koningsparkiet (2 ondersoorten) en de Ambon Koningsparkiet (5 ondersoorten) zijn minder vertegenwoordigd. Enkele ondersoorten zijn zelfs helemaal niet aanwezig buiten 'Groot Australië'. In dit artikel beperk ik mij tot de Australische Koningsparkiet.

Omschrijving

Het verschil tussen de man en pop is bij volwassen koningsparkieten zeer duidelijk te zien. De man heeft een rode basiskleur met overwegend groene vleugels en een zwarte staart. Op de vleugels zit een helder lichtblauwe band. Op de rug is bij de nek en de staarbasis de veerkleur donkerblauw. De snavel is oranjegeel.

Foto 1: man koningsparkiet

Foto 2: pop koningsparkiet

De pop is overwegend groen met een rode buik, ook bij de pop is de staartbasis op de rug blauw. De snavel van de pop is donkergrijs. Jonge vogels zijn gelijk aan de pop. Jonge mannelijke vogels beginnen in het tweede jaar te verkleuren, pas na drie jaar hebben mannen het volwassen uiterlijk. De lengte van de vogels is circa 42 cm.

Koningsparkieten zijn zeer sterke vogels die, mits ze beschut en droog kunnen zitten, het hele jaar in een buitenvolière zouden kunnen zitten. Het geluid van een koningsparkiet is aangenaam, de man fluit met name in het voorjaar. De roep lijkt een beetje op die van een rosella. De pop laat over het algemeen alleen wat zacht gepiep horen. Koningsparkieten kunnen circa 30 jaar oud worden. De prijs voor een jong koppel koningsparkieten ligt rond de 250 euro.

Verspreidingsgebied

De koningsparkiet komt voor in de kust- en berggebieden (tot 1.650m) van oost-Australië en van noord Queensland tot zuid Victoria. In zijn verspreidingsgebied is hij voornamelijk waar te nemen in eucalyptus bossen, half open bossen en in het regenwoud. Buiten het broedseizoen wordt de koningsparkiet ook aangetroffen in parken, akkerlanden en boomgaarden.

Koningsparkieten vliegen gewoonlijk rond in paren of kleine groepen. In de herfst verzamelen de jonge vogels zich in groepen tot wel dertig stuks, soms samen met Helmkakatoe's en Pennant Rosella's. In de vroege ochtend en avond vliegen de vogels van- en naar hun foerageergebieden. Overdag zijn de vogels vaak te vinden in bomen en struiken waar ze

beschutting zoeken voor de zon of op zoek zijn naar voedsel. Ook komen ze regelmatig op de grond om te drinken en voedsel te zoeken. ⁽¹⁾

Voeding

In de natuur bestaat de voeding van de koningsparkieten uit fruit, bessen, noten, (gras)zaden, maïs, bladeren, bloesems, nectar, insecten en larven van insecten. Vaak veroorzaken foeragerende groepen koningsparkieten grote schade aan graan- en maïsvelden. Uit observaties van de vogels in het wild is naar voren gekomen dat ze een voorkeur hebben voor de zaden van eucalyptussen en acacia's en halfrijpe maïs. ⁽²⁾

Mijn basisvoer voor de koningsparkieten is Code 7 van Van Himbergen, dit is een zaadmengsel zonder zonnebloempitten voor grote parkieten, dat aangevuld wordt met African Parrot Loro Parque mix van Versele Laga (Prestige). Dit laatste mengsel bevat diverse granen, zonnebloempitten, gepofte granen, pompoenpitten, rozebottel, gedroogde pepertjes en cedernoten. In de rustperiode meng ik 25% African Parrot mix bij, in het broed- en ruiseizoen meng ik 50% bij. Verder krijgen ze dagelijks fruit van het seizoen (rozebottels, vlierbessen, paprika, druiven, appel, mandarijn etc.) en groenvoer. Uiteraard ontbreken vers water, sepia, oestergrit en maagkiesel niet aan het dagelijks menu. Tenslotte nog wekelijks trossgierst en regelmatig verse wilgentakken.

Als eivoer gebruik ik CéDé eivoer voor parkieten wat ik aanleng met Roosvicée Bosvruchten multivitamine. Dit mengsel krijgen ze naar behoefte, zodra de pop broedrijp gaat worden eet ze dagelijks een bakje leeg, dit duurt eigenlijk totdat de jonge vogels door de eerste rui heen zijn. Vanaf circa november tot en met maart wordt nauwelijks eivoer opgenomen en krijgen ze dus ook weinig, gemiddeld één keer per week een kleine portie.

Vogelverblijf

Koningsparkieten zijn goede vliegers en komen het best tot hun recht in een grote volière. Eigenlijk kan wel gesteld worden dat de volière niet groot genoeg kan zijn. Mijn koningsparkieten zitten in een vorstvrije binnenvlucht van 1,5 bij 2 meter met een buitenvlucht van 2,5 bij 3,5 meter. De hoogte van de volière is 2 meter. Eigenlijk zijn dit toch wel de minimummaten voor een koppel koningsparkieten, zeker als er jongen zijn is de volière aan de kleine kant. In de buitenvolière bevindt zich nauwelijks beplanting aangezien de koningsparkieten hier gelijk korte metten mee maakt. Wel is over de volière een druif geleid die voor schaduw in de zomer zorgt. De volière is overigens van hout gemaakt, dit kan makkelijk want de vogels zijn absoluut geen slopers.

Foto 3: buitenvoliere koningsparkieten

De vogels kunnen door een afsluitbare opening van binnen naar buiten. 's Nachts zitten de vogels altijd binnen en ze mogen pas rond 8 uur 's morgens weer naar buiten. Ik hou de vogels met name binnen omdat ze 's nachts zouden kunnen schrikken en zich zouden kunnen beschadigen. Ook wil de man in de zomer nog wel eens vroeg gaan fluiten, iets wat de burens waarschijnlijk minder mooi vinden dan ik.

In de binnenvlucht is een nestkast, van 80x40x40cm met een invliegopening van 9cm, opgehangen. Aan deze nestkast zijn planken bevestigd waardoor het lijkt alsof de nestkast doorloopt tot aan de grond. In de nestkast is een gaasrooster opgehangen zodat de vogels makkelijk naar beneden en boven kunnen klimmen. De koningsparkieten maken buiten het kweekseizoen om geen gebruik van de nestkast.

Kweek

Het kweekseizoen begint rond april. Afhankelijk van de buitentemperatuur en hoeveelheid zonlicht kan dit een paar weken eerder of later zijn. Zo begonnen de koningsparkieten in 2005 al eind maart met elkaar voeren en paren en dit jaar pas de laatste week van april. Je kunt aan de pop goed merken wanneer ze in broedconditie komt, ze wordt onrustiger en heeft een grote behoefte aan eiwitten.

Foto 4: jonge koningsparkieten, 1 dag oud

In tegenstelling tot veel andere vogels heeft de pop bij de voortplantingsrituelen het initiatief. Pas wanneer zij aangeeft dat ze gevoerd wil worden of wil paren dan mag het mannetje langskomen. Komt hij op eigen initiatief langs dan kan hij een knauw verwachten. Circa drie weken na de eerste paringen legt de pop het eerste ei, vervolgens wordt om de dag een ei gelegd tot een totaal van meestal vier, soms vijf stuks. De pop begint bij het derde of vierde ei te broeden, ze komt alleen van het nest af om te eten of te ontlasten. De broedduur is 18 dagen waarna de jongen met veel dons worden geboren. Nestcontrole moet trouwens plaatsvinden als de pop van het nest is, anders vertrapt deze de eieren of jongen want echt voorzichtige vogels zijn het niet.

Foto 5: jonge koningsparkieten, 3 weken oud

Na uiterlijk 7 dagen moet er geringd worden met 7,0 mm waarbij de jongen zeer luid protesteren. De jongen vliegen met circa 30 dagen uit. Bij het uitvliegen zijn ze al bijna even groot als de ouders en na een paar dagen vliegen ze alsof ze nooit anders gedaan hebben! De ouders gaan nog een week of twee door met voeren waarna ze zelfstandig zijn. Soms volgt in de tussentijd zelfs nog een tweede ronde. De jongen kunnen gewoon bij de ouders blijven zitten tot de jonge mannen broedrijp worden.

Foto 6: jonge koningsparkieten, net uitgevlogen (circa 32 dagen oud)

Problemen met de kweek

Buiten het broedseizoen om zijn koningsparkieten zeer makkelijk te houden vogels. Ze vragen geen speciaal voer en trekken zich niks van andere vogels aan. In het broedseizoen kunnen er echter een aantal factoren zijn waardoor de kweek niet wil lukken. Ik licht ze hieronder, op basis van persoonlijke ervaringen, even toe, misschien kan het een andere kweker helpen.

1) Niet accepteren van de partner

Koningsparkieten kunnen erg kritisch zijn voor wat betreft hun partner. Aanbevolen wordt om een jong onvolwassen koppel (maximaal 2 jaar oud) bij elkaar te zetten omdat het bij elkaar zetten van twee broedrijpe vogels niet altijd wil werken. Je kunt ook een groep vogels bij elkaar zetten en zelf koppels laten vormen, hier moet je echter wel de ruimte voor hebben.

2) Niet accepteren broedblok

Poppen zijn erg kritisch in het kiezen van een broedblok. Zo accepteerde mijn pop het broedblok niet, waar ik deze ook ophing. Ten einde raad belde ik de kweker van deze pop. Hij gaf het advies om een paar planken onder het blok te plaatsen zodat het lijkt alsof het blok doorloopt tot aan de grond. Wat schetste mijn verbazing? De volgende dag heeft ze het blok reeds bezocht! Het blijkt dat poppen vaak een broedblok kiezen waarin ze zelf zijn grootgebracht, altijd even navragen dus wanneer een pop gekocht wordt.

3) Agressieve man

Zoals bij veel Australische parkieten voorkomt, kan ook de man van de koningsparkiet in het broedseizoen agressief worden. Zo heb ik het eerste jaar bijna mijn pop verloren toen deze van het nest afkwam om te eten en te ontlasten en niet meer terug het broedblok in mocht. Ik heb

toen net op tijd mijn man uitgevangen maar het broedsel was helaas mislukt. Vanaf dat jaar heb ik bij mijn koningsparkieten een koppel kleine Amerikaanse parkieten gedaan (aratinga's). Wanneer de pop nu zit te broeden en de man zijn broeddrift kwijt wil dan jaagt hij achter deze vogels aan. Omdat de aratinga's veel wendbaarder zijn hebben deze totaal geen last van de man. Andersom laten de aratinga's de koningsparkieten volledig met rust.

Foto 7: Zuid-Amerikaanse parkieten (Aratinga Pertinax Guyana)

4) *Luchtvochtigheid*

Dit is een probleem dat voor alle vogels geldt. De luchtvochtigheid moet feitelijk tussen de 60 en 80% bedragen. Wanneer deze te hoog is krijg je schimmelvorming met alle bijkomende problemen die deze met zich meebrengen. Wanneer de luchtvochtigheid te laag is dan kunnen eieren uitdrogen met als gevolg dat de jonge vogels de schaal niet kapot krijgen en sterven in het ei. Dit laatste heb ik het tweede broedjaar jaar meegemaakt. Vier bevruchte eieren en vier jongen dood in het ei! Ik heb dit opgelost door onder het zaagsel een laag aarde (uiteraard niet bemest en vrij van bestrijdingsmiddelen) te leggen. Deze aarde maak ik vlak voor het broedseizoen vochtig waardoor de luchtvochtigheid in het blok uitstekend gehandhaafd blijft.

Tot slot

Al met al zijn koningsparkieten schitterende vogels voor in de collectie en zeker wanneer de ruimte zich daartoe leent adviseer ik om het gewoon eens een paar jaar te proberen met deze prachtige vogels. Wanneer iemand vragen heeft over het houden van of het kweken met koningsparkieten dan kan men altijd contact opnemen via JMVerkade@zonnet.nl.

Tekst en foto's: Jordi Verkade

⁽¹⁾**Lexicon of Parrots, Arndt Verlag (www.arndt-verlag.com/projekt/birds_3.cgi?Desc=E112.htm&Pic=112_1.JPG)**

²¹⁾ www.vogelproblemen.nl/Koningsparkiet.html